

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

๑. เศรษฐี ผู้มีอำนาจมากอย่างนั้น พังมาว่า ชาวว่า สมเด็จพระบรมศาสดาเสด็จมาแล้ว จึงดำริว่า เราจักกระทำการรับเสด็จสมเด็จพระบรมศาสดา จึงออกไปพบพวกเดียรฉัตรเข้ากลางทาง แม้ถูกพวกเดียรฉัตรเหล่านั้นห้ามว่า คฤหบดี ท่านเป็นผู้กล่าวว่าการมอันบุคคลทำแล้ว ชื่อว่าเป็นอันทำ จะไปยังสำนักพระสมณโคดมผู้กล่าวว่าการมอันบุคคลทำแล้วว่าเป็นอันทำ เพราะเหตุไร ? ก็มิได้เชื่อถ้อยคำของพวกเดียรฉัตรเหล่านั้นเลย ไปถวายบังคมสมเด็จพระบรมศาสดาแล้วนั้น ณ ส่วนสุดข้างหนึ่ง ฯ ลำดับนั้น สมเด็จพระบรมศาสดา ตรัสสอนบุพพิกถาแก่เศรษฐีนั้น ฯ ในเวลาจบเทศนา เศรษฐีนั้นบรรลุโสดาปัตติผลแล้ว กราบทูลความที่ตนถูกพวกเดียรฉัตรกล่าวโทษ (ของพระองค์) แล้วห้ามไว้แก่สมเด็จพระบรมศาสดา ฯ ลำดับนั้น สมเด็จพระบรมศาสดา ตรัสกะท่าน เศรษฐีนั้นว่า คฤหบดี ธรรมดาสัตว์เหล่านี้ ย่อมไม่มองโทษของตน ซึ่งมีอยู่มาก ย่อมกระจายโทษของชนเหล่านี้แม้ไม่มีอยู่กระทำให้มีอยู่ เหมือนคนไปรยแกลบลงในที่นั้น ๆ ฉะนั้น ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

โทษของบุคคลเหล่านี้ เห็นได้ง่าย ฝ่ายโทษของตน
เห็นได้ยาก เพราะว่า ผู้นั้น ย่อมกระจายโทษของคน
เหล่านี้ เหมือนบุคคลไปรยแกลบ แต่ว่า ย่อมปกปิด
(โทษ) ของตน เหมือนพรานนก (ชื่อสลุ) ปกปิดอัฐภาพ
ด้วยเครื่องปกปิด ฉะนั้น ฯ

๒. วันรุ่งขึ้น เวลาพระเถระฉัน พวกเด็กเหล่านั้น แม้ถูกหญิงแพศยานั้นห้ามอยู่ ก็ (คู้ย) ฐลีให้ฟังขึ้นแล้ว ฯ รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง หญิงแพศยานั้น เรียนว่า พวกเด็ก แม้ดิฉันห้ามอยู่ ก็ไม่ฟังคำของดิฉัน ยัง (คู้ย) ฐลีให้ฟังขึ้นในที่นี้ได้ ขอนิมนต์ท่านนั่งภายในเรือนเถิด นิมนต์ให้ท่านนั่งภายในแล้ว นิมนต์ให้ฉันอยู่ ๒ - ๓ วัน ฯ นางเกลี้ยกล่อมพวกเด็กอีก พูดว่า พวกเจ้า แม้ถูก เราห้ามอยู่ ก็ฟังทำเสียงอีกที่ก ในเวลาพระเถระฉัน ฯ เด็กเหล่านั้น ทำอย่างนั้นแล้ว ฯ รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง นางเรียนว่า ท่านเจ้าข้า ที่นี้มีเสียงอีกที่กเหลือเกิน พวกเด็ก แม้ดิฉันห้ามอยู่ ก็ไม่เชื่อฟังคำดิฉัน ขอนิมนต์ท่านนั่งเสียบนปราสาทข้างบนเถิด เมื่อพระเถระรับนิมนต์แล้ว ทำพระเถระไว้ข้างหน้า เมื่อจะขึ้นไปปราสาท ปิดประตูทั้งหลาย จึงขึ้นไปสู่ปราสาท ฯ พระเถระ แม้เป็นผู้ถือเทียววิณฑบาทตามลำดับตรอกเป็นวัตรอย่างอุกฤษฏ์ ถูกความอยากในรสพัวพันแล้ว จึงขึ้นไปยังปราสาท ๗ ชั้นตามคำของนาง ฯ นางนิมนต์ให้พระเถระนั่งแล้ว แสดงแงอนของหญิงลีลาของหญิง ซึ่งมาแล้วอย่างนี้ว่า เพื่อนผู้มีหน้าเอิบอิม ได้ยินว่า หญิงยอมเกี่ยวชายด้วยฐาน ๔๐ อย่าง คือ สะบัดสะบั้ง ๑ กัมลง ๑ กรีดกราย ๑ ชะมัดชะม้อย ๑ เอาเล็บดีดเล็บ ๑ เอาเท้าเหยียบเท้า ๑ เอาไม้ขีดแผ่นดิน ๑ ฯลฯ ดังนี้ ยืนข้างหน้าของพระเถระนั้นแล้วกล่าวคาถานี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เอม มหาภูภาโว เสฏฐี สตุถา กิร อาคโตติ สุตวา สตุถุ ปจจุคคมน์
กริสสามีติ นิภขมนโต อนุตรามคเค ติตฺถิเย ทิสฺวา เตหิ กสฺมา ตฺवं คหปติ กิริย-
วาโท สมานโน อภิรียวาทสฺส สมณสฺส โคตมสฺส สนฺตีกํ คจฺฉลิตฺติ นิวาริยามานปี เตลลํ
วจนํ อนาทยิตฺวา ว คนฺตฺวา สตุถารํ วนฺทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ อถสฺส สตุถา
อนุปุพฺพิทลํ กเถสิ ฯ โส เทสนาวสานเน โสตาปตฺติผลํ ปตฺวา สตุถุ ติตฺถิเยหิ
อวณฺณํ วจฺวา อตฺตโน นิวาริตฺวาอํ อโรเจสิ ฯ อถ นํ สตุถา คหปติ อิมํ สตุถา
นาม มหนฺตํปี อตฺตโน โทลลํ น ปสฺสนฺติ อวิชฺชมานปี ปเรลลํ โทลลํ วิชฺชมานกํ กตฺวา
ตตฺถ ตตฺถ ภูลลํ วย โอปุณฺนตฺติ วจฺวา อิมํ คาถมาห

สุทสฺสํ วจฺชมณฺเณลลํ อตฺตโน ปน ทฺททลลํ
ปเรลลํ ทิ โส วจฺชานิ โอปุณาติ ยถา ภูลลํ
อตฺตโน ปน ฉาเทติ กลีว กิตฺวา สจฺเจติ ฯ

(ธมฺมปทฺฐกถาย สตุตฺโตโม ภาโค/หน้า ๓๖ - ๓๗)

๒. เต ปุณฺทิวเส เณรฺสฺส โภชนเวลาย ตาย วาริยามานปี รชฺชํ อฏฺฐจาเปลฺลํ ฯ
สา ปุณฺทิวเส ปุณฺทิวเส ทารกา วาริยามานปี มม วจนํ อสฺสฺสนิตฺวา อิท รชฺชํ อฏฺฐจา-
เปนฺติ อนุโตเคเห นิสฺสีถาติ อนุโต นิสฺสีทาเปตฺวา กติปาหํ โภเชสิ ฯ ปุณฺ ทารเก สงฺคณฺ-
หิตฺวา ตุมฺเห มยา วาริยามานปี เณรฺสฺส โภชนกาเล มหาสทฺทํ กเรยฺยาถาติ อาห ฯ
เต ตถา กรีสุ ฯ ปุณฺทิวเส ฆนฺเต อิมสฺมี อติวิยฺมมหาสทฺโท โหติ, ทารกา มยา วาริย-
มานาปี มม วจนํ น คนฺหนฺติ, อุปริ ปาสาเทเยว นิสฺสีถาติ วจฺวา เถเรน อธิวาสิเต,
เถรํ ปุโรโต กตฺวา ปาสาทํ อภิรฺุหนฺตี ทฺวารานิ ปีทฺมานา ว ปาสาทํ อภิรฺุหิ ฯ เถโร

อุกกุฏจสพทานจาริโก สมนานปี รสตณฺหยา พุโธ ตสฺสา วจเนน สตตฎฺฐมิกํ ปาสาหํ
อภิรุหิ ฯ สา เถรํ นิสีทาเปตฺวา จตฺตาลีสา ย ชลฺ สมนม ปุณฺณมุข จาเนหิ อิตฺถิ ปุริสํ
อจฺจาวทติ วิชฺฌมฺติ วินมฺติ วิลสฺติ วิลชฺชติ นเชน นชฺ ฆญฺญฺติ ปาเทน ปาหํ อุกฺกมฺติ
กญฺเจน ปจฺวี วิลิชฺติ ฯเปฯ อิติ เอวํ อาคตํ อิตฺถิ กุตฺตํ อิตฺถิ ลีฬหํ ทสฺเสตฺวา ตสฺส
ปุโรโต จิตฺตา อิมํ คาถมาห ฯ (ธมฺมปทฺฐจกถาย อฏฺฐโม ภาโค/หน้า ๑๕๕ - ๑๕๖)